

ULUSLARARASI BOYUTUYLA İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ KAVRAMI VE KÜRESEL EKONOMİYE ETKİLERİ

Zülfükar Aytaç Kışman²⁰

Berfu Boyraz²¹

GİRİŞ

İklim değışikliği son yüzyılın en kaygı verici hadiselerinden bir tanesidir. Ancak iklim değışkenliği yeni bir olgu değildir. Çünkü yaklaşık 4,6 Milyar yaşında olan Dünyamız, çoğu kez iklimsel değışikliklere uğramış, buzul çağı geçirmiş, canlı türlerinin yok olmasına ve değışim göstermesine tanıklık etmiştir. Ancak burada önemli olan nokta iklim değışikliğinin hangi sebepler doğrultusunda gerçekleştiğidir. Çünkü öncesinde doğal süreçler halinde değışen iklim (örneğin levha hareketleri iklim değışikliğini etkileyen önemli bir etmendir) zamanla doğal olmayan süreçlerden etkilenmeye başlamıştır (Üzmen,2007:34). Bu durum, iklim üzerindeki insan etkisi olarak da açıklanabilir. Bilimsel verilere bakıldığında, Sanayi Devrimiyle birlikte başlayan insanların üretim ve tüketim faaliyetlerindeki dönüşüm ve İkinci Dünya Savaşıyla Birlikte oluşan sosyo-ekonomik süreçler atmosferdeki gazların bileşimi üzerindeki insan etkisini hızla arttırmıştır. Dolayısıyla ekonomik faaliyetlerin iklim değışikliği üzerinde önemli bir etkisi vardır ve iklim değışikliğinin önlenmesi yolundaki çabalar ekonomik faaliyetlerin sınırlandırılmasıyla doğrudan ilişkilidir.Bu sebeple iklim, insanlığın ekonomik kaygılarını da sırtında taşımaktadır. Bu durumun örnekleri, Kyoto

²⁰ Dr. Öğretim Üyesi, Fırat Üniversitesi, Dış Ticaret Bölümü, aytaç@firat.edu.tr

²¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi, berfboyrazz@gmail.com

Çünkü Turistlere satılan mal ve hizmetler bu ekonomik sektörler tarafından sağlanmaktadır.

Enerji üretimi için de iklim değişikliği olumsuz sonuçlar doğuracaktır. Özellikle yenilebilir enerji kaynakları bu durumdan etkilenecektir. Örneğin tahmin edileceği üzere, hidroelektrik enerji su kaynaklarının azalmasından olumsuz etkilenecektir. Bununla birlikte Petrol ve nükleer enerji de iklim değişikliğinin olumsuz etkileriyle karşı karşıyadırlar. Petrol bu durumdan doğrudan etkilenmese de, üretim tesisleri, kaynağa ulaşım ve dağıtım işlemleri olumsuz etkilenecektir. Enerji üretimindeki bu olumsuz etkiler enerji arz ve talebinin değişmesiyle sonuçlanacaktır. Bu durum da yine, özellikle enerjiyi ithal eden gelişmekte olan ülkelerin dışa bağılıgının artmasıyla sonuçlanacaktır.

Dünya ekonomisi açısından bakıldığında ise, orta vadede tüm dünya ülkeleri açısından homojen bir etki yapmayacağı açıktır. Çünkü söz konusu değişikliğin olası etkileri de bölgelere göre farklılaşmaktadır. Ancak küreselleşen dünyada, iklim değişikliği gibi uluslararası bir sorunun bazı ülkeleri dışarıda bırakarak dünyaya bir etkide bulunması doğru bir yaklaşım değildir.

Kaynakça

- “ABD’ye ağır fatura: Kasırgaların maliyeti 290 milyar dolar”, *Cumhuriyet Gazetesi*, 11.09.2017.
- Alper, D., & Anbar, A. (2007). “Küresel Isınmanın Dünya Ekonomisine ve Türkiye Ekonomisine Etkileri”. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(4), 15-54.
- Alper, D., & Anbar, A. (2008). “İklim Değişikliğinin Finansal Hizmet Sektörüne Etkileri”. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(23), 223-253.
- Başoğlu, A. (2014). “Küresel İklim Değişikliğinin Ekonomik Etkileri”. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 176-196.
- Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı resmi sitesi, http://iklim.cob.gov.tr/iklim/Files/Mevzuat/BM_iklimcerceve.pdf (Erişim Tarihi: 06.03.2017)

- Çevre ve Orman Bakanlığı Özel İhtisas Komisyonu Raporu.(2008). *Kyoto Protokolü Esneklik Mekanizmaları ve Diğer Uluslararası Emisyon Ticaret Sistemleri*. Çevre ve Orman Bakanlığı Özel İhtisas Komisyonu Raporu.
- Kılıç, C. (2009). “Küresel İklim Değişikliği Çerçevesinde Sürdürülebilir Kalkınma Çabaları ve Türkiye”. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 10(2), 19-38.
- Türkeş, M., &U. M. Sümer, ve G. Çetiner, “Küresel İklim Değişikliği ve Olası Etkileri”, *Çevre Bakanlığı Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Seminer Notları*, 7-24, ÇKÖK Gn. Md., Ankara, 2000.
- Keskin, T. (2011), “İklim Değişikliği ve Enerji Sektörü”, *Mühendis ve Makine*, 52(617), 64-69.
- Kılıç, C. (2009). “Küresel İklim Değişikliği Çerçevesinde Sürdürülebilir Kalkınma Çabaları ve Türkiye”. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 10(2), 19-38.
- Mercan, M., & Karakaya, E. (2013).” Sera Gazı Salımının Azaltımında Alternatif Politikaların Ekonomik Maliyetlerinin İncelenmesi; Türkiye İçin Denge Analizi”. *Erciyes Üniversitesi İİBF Dergisi*, (42), 123-159.
- Üzmen, R. (2007). Küresel Isınma ve İklim Değişikliği; İnsanlığı Bekleyen Büyük Felaket mi?. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
- Organ, İ., & Çiftçi, T. E. (2013). “Karbon Vergisi”. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 6(1), 81-95.
- Peker, O., & Demirci, M. (2008). İklim Değişikliğinin Bilim ve Ekonomi Perspektifinden Analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(1), 239-251.
- Sağesen, İ. (2017, Aralık). “Uluslararası İklim Değişikliği Müzakereleri: çevre duyarlılığı mı yoksa yeni bir uluslararası rekabet mi”. *Alternatif Politika(İklim Değişikliği Özel Sayısı)*, 46-69.
- Sevim, B., & Zeydan, Ö. (2007).” İklim Değişikliğinin Türkiye Turizmine Etkileri”. *Çeşme Ulusal Turizm Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. İzmir.
- Stern, N. (2008). The economics of climate change. *American Economic Review*, 98(2), 1-37.